

1. PREDMET, METOD I NAZIV NAUKE

Svaka samostalna nauka ima svoj osobeni predmet istraživanja i metode kojima se služi prilikom izučavanja predmeta. Iako relativno mlada naučna disciplina, nomotehnika takođe ima svoj predmet izučavanja.

Predmet nomotehnike su pravne norme, pravni propisi i njihovo donošenje. Nomotehnika izučava prvenstveno formalna obilježja pravnih propisa, ostavljajući po strani njihovu sadržinu koja se izučava u drugim pravnim naukama. Formu pravnog akta određuje skup različitih metoda, postupaka i instrumenata čijom primjenom se uobličava, formuliše i zapisuje pravna norma. Nomotehnika, dakle, izučava pravila koja se odnose na stvaranje pravnih normi i pravnih akata. Za pravni propis formalne karakteristike imaju veliki značaj. S obzirom na formalna svojstva pravnog akta određuje se njegovo mjesto u hijerarhiji pravnih akata i odnos prema drugim pravnim aktima. Formalne karakteristike pravnog akta određuju dva osnovna elementa i to: organi u čijoj nadležnosti je donošenje određenog pravnog akta i procedura koja je propisana za donošenje pravnog akta. S obzirom na to koji organ i po kom postupku donosi pravni akt, pravni akti se međusobno razlikuju i zauzimaju različito mjesto u hijerarhiji pravnih akata. Za sadržinu pravnog akta su od značaja različiti opšti principi i opšta pravna znanja kao i sredstva uz pomoć kojih se pravni propis oblikuje.

Predmet nomotehnike je kompleksan. On obuhvata više međusobno povezanih oblasti. Najprije, to je izučavanje opštih načela i pravnih znanja kao i znanja iz oblasti drugih

nauka (logika, jezik i sl.) koja su neophodna za donošenje pravnih akata. To je, nadalje, izučavanje osnovnih pravila pravno – tehničkog oblikovanja pravnog akta, kao i oblika u kojima se javljaju pravni akti kao i različitih vrsta pravnih akata. Najzad, predmet ove nauke obuhvata i proučavanje nadležnosti različitih organa za donošenje pravnih akata, kao i postupak donošenja različitih pravnih akata. Otuda slijedi da je predmet ove nauke složen i po nizu svojih svojstava interdisciplinaran, jer zahtijeva znanja ne samo iz različitih oblasti prava već i iz drugih nauka.

Nomotehnika koristi različite **metode** u izučavanju svog predmeta. Za izučavanje formalnih karakteristika pravnih akata neophodna su različita metodološka znanja, naročito ako se ima u vidu da se forma pravnog akta može odrediti kao skup različitih metoda, postupaka, načina i instrumenata uz pomoć kojih se formuliše i zapisuje pravno pravilo i oblikuje pravni akt. Kompleksnost predmeta kojeg izučava ova nauka kao i interdisciplinarnost znanja neophodnih za njegovo izučavanje zahtijeva i primjenu raznovrsnih metoda. Nomotehnika kao društvena nauka koristi niz opštih metoda koje koriste i druge društvene nauke (istorijski, sociološki, komparativni i dr.), ali i niz posebnih metoda među kojima posebno : lingvistički i logički metodi koji se primjenjuju prilikom donošenja pravnog akta, kao i kasnije, prilikom njegove interpretacije ; strukturalni metod koji nalazi svoju primjenu naročito u oblikovanju strukture i sistematike pravnog akta; semantički metod posebno značajan za precizno određivanje značenja pravne norme i dr.

Za nauku koja izučava pravila o stvaranju prava koriste se **različiti nazivi**. To nije osobenost samo ove nauke. Svaka relativno mlada nauka kakva nesumnjivo jeste i nomotehnika, na samom početku svog konstituisanja u samostalnu naučnu disciplinu duže ili kraće vrijeme traga za nazivom koji najadekvatnije odražava predmet kojeg ta nauka izučava. Podsjetimo na primjer, na duge rasprave o nazivu ustavnog prava (ustavno ili državno pravo), upravnog prava (upravno ili administrativno pravo) i dr.

Danas se za ovu nauku koriste brojni i različiti nazivi. Na primjer: "nomotehnika"; "zakonodavna tehnika"; "tehnika stvaranja prava"; "tehnika izrade propisa", kao i nazivi: "pravno normiranje"; "nauka o izradi propisa"; "nomografija"; "zakonografija" i dr. Za prvu grupu naziva karakteristično je da težište u nazivu ove nauke stavljaju na "tehniku" stvaranja pravnih normi i pravnih akata, dok je za drugoj grupi naziva svojstveno naglašavanje "izučavanja" (grafos, logos, nauka) stvaranja pravnih normi i pravnih akata.

Ostavljajući, za sada, po strani argumente koji govore u prilog konačnog prihvatanja jednoga od naziva i prepuštajući ovu odluku nekom vremenu iza nas, za naše potrebe korist ćemo naziv "nomotehnika".